

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Dömös Erzsébet ügyvéd által képviselt felperesnek a Kristonné dr. Dusza Gabriella ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. március 13. napján meghozott 64.P.21.613/2015/101. számú, a 108. számú végzésével kijavított ítélete ellen a felperes részéről 105. sorszám alatt, az alperes részéről 103. és 107. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és az alperes marasztalásából az 1.050.745 (egymillió-ötvenezer-hétszáznegyvenöt) forint vagyoni kártérítést 1.013.878 (egymillió-tizenháromezer-nyolcszázhetvennyolc) forintra leszállítja, az 1.406.000 (egymillió-négyszázhatvan) forint lejárt járadék összegét 6.517.850 (hatmillió-ötszázhatvanhat-ezer-nyolcszázötven) forintra, abból a 366.000 (háromszázhatvanhat-ezer) forintot 2.014.650 (kétmillió-tizennégyezer-hatszázötven) forintra, az 1.040.000 (egymillió-négyvenezer) forintot 4.503.200 (négymillió-ötszázhatvan-ezer-kétszáz) forintra, a 2019. március 1. napjától fizetendő havi járadék összegét pedig 231.600 (kétszázharmincegyezer-hatszáz) forintra felemeli.

A felperest mentesíti az alperes javára perköltség fizetésének a kötelezettsége alól, és az alperest kötelezi, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.206.500 (egymillió-kétszázhatvan-öt-száz) forint elsőfokú perköltséget. Az alperes által fizetendő kereseti illetéket 840.000 (nyolcszáznegyvenezer) forintra felemeli, és kötelezi az alperest, hogy térítsen meg az államnak a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalának felhívására 215.698 (kétszáz-tizenöt-ezer-hatszázkilencvennyolc) forint állam által előlegezett költséget. A felperest mentesíti az állam javára kereseti illeték és állam által előlegezett költség megtérítésének kötelezettsége alól, és megállapítja, hogy 660.000 (hatszázhatvan-ezer) forint kereseti illetéket és 169.477 (százhatvan-kilencezer-négyszázhetven-hét) forint állam által előlegezett költséget az állam visel.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A felperes 1.319.800 (egymillió-háromszáz-tizenkilencezer-nyolcszáz) forint, az alperes 1.350.900 (egymillió-háromszázötvenezer-kilencszáz) forint fellebbezési illetéket köteles megtéríteni az államnak külön felhívásra. Megállapítja, hogy ezt meghaladóan a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a 2014. január 6-án bekövetkezett közlekedési balesetéből eredő vagyoni és nem vagyoni kárának megtérítése iránt indított pert az alperessel szemben.

Végleges keresete szerint az alperes által már megtérített 10.000.000 forinton felül további 25.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és a balesettől annak késedelmi kamata, ápolás-gondozás címén 2014 novemberétől 2019 február végéig az alperes által térített havi 60.000 forintot figyelembe véve 7.280.000 forint lejárt járadék és azután 2017. január 1-től késedelmi kamat, továbbá 2019. március 1-től havi 200.000 forint járadék, háztartási kisegítő költsége címén 2014. februárjától 2019. február végéig az alperes által folyósított havi 15.000 forint elszámolásával 2.745.000 forint lejárt járadék és 2016. augusztus 1-től középátlagos késedelmi kamat, valamint 2019. március 1-től havi 60.000 forint járadék, kerti kisegítő címén a 2014. februárjától 2019. február végéig 2.440.000 forint lejárt járadék és 2016. augusztus 1-től középátlagos törvényes kamat, továbbá 2019. március 1-től havi 40.000 forint járadék, élelemfeljavítás címén az alperes által térített 206.500 forint elszámolását követően fennmaradt 93.500 forint és 2015. június 1-től késedelmi kamat, dologi károkra 275.000 forint, 100.000 forint átalány-kártérítés és 138.672 forint látogatási költség, gyógyszer többletköltség címén 2014. novemberétől 2019. február végéig 260.000 forint lejárt járadék és 2017. január 1-től késedelmi kamat, továbbá 2019. március 1-től havi 5.000 forint járadék, közlekedési többletköltséggént 780.000 forint lejárt járadék és 2017. január 1-től középátlagos késedelmi kamat, továbbá 2019. március 1-től havi 30.000 forint járadék, gépjármű vásárláshoz való hozzájárulásként 5.000.000 forint, rehabilitációs költséggént 682.073 forint, rezsi többletköltséggént az alperes által folyamatosan térített havi 10.000 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes érdemi ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a felperes kárában 20 %-ban közrehatott azzal, hogy biztonsági övét nem használta, és ittas járművezető mellé ült be utasként. Álláspontja szerint a megfizetett nem vagyoni kártérítés alkalmas a felperes által elszenvedett hátrányok kompenzálására. Az önéletrajzi könyv tanúsága szerint a felperes lényegében önálló, sikeres és elismert sportoló lett, új életcélt talált magának, a sportból eredően emberi kapcsolatai kiteljesedtek, párkapcsolatot is létesített. Mivel a felperes önálló a 60.000 forint ápolási-gondozási járadék fedezi az ezen a címen fel sem merült költségét. A kert méretére, jellegére és a családtagok számára is figyelemmel a felperes kiesett kerti tevékenységének ellenértékét havi 6.000 forintban látta megállapíthatónak. A közlekedést is elősegítő extrém könnyű kerekesszék költségének megtérítését vállalta. A gyógyszer-többletköltséget havi 5.000 forint erejéig nem vitatta, és továbbra is vállalta fizetni a folyósított havi 10.000 forint rezsi többletköltséget. Arra hivatkozott, hogy a felperes tömegközlekedéssel közlekedik, és az igazolt életviteléhez képest a folyósított havi 15.000 forint közlekedési többletköltség felmerülése nem bizonyított. A felperes jelenleg jogosítvánnyal nem rendelkezik. Új gépjármű vásárlásával kapcsolatos igénye idő előtti, és egyébként sem kötelezhető egy új gépkocsi teljes beszerzési költségének megtérítésére. A felperes vagyoni kárigényeit ezt meghaladóan az önkéntes teljesítésére tekintettel, továbbá a kár, illetve az ok-okozati összefüggés bizonyítatlansága miatt vitatta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest 1.050.745 forint vagyoni és 15.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, valamint ezen összeg után 2014. január 7. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett valamennyi naptári félév után a félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamata, továbbá 1.406.000 forint lejárt járadék és ebből 366.000 forint után 2016. augusztus 1-től, 1.040.000 forint után 2017. január 1-től késedelmi kamat, valamint 2019. március 1-től véghatáridő nélkül havi 126.000 forint baleseti járadék megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperest az alperes javára 679.664 forint

perköltség, az állam javára a Gazdasági Hivatalának felhívása alapján 385.175 forint perköltség, az adóhatóság felhívása alapján az alperest 510.000 forint, a felperest 990.000 forint illeték megfizetésére kötelezte.

Ítéletének indokolásában tényként állapította meg, hogy 2014. január 6-án az alperesi biztosított ittasságából eredő figyelmetlensége és a közlekedési körülményekhez képest eltúlzott sebessége miatt nem tudta az útkanyarulat ívét tartani, az úttestről lehaladt és gépkocsijával felborult. A gépkocsiban utazott a felperes, aki a baleset következtében arc-sérüléseket, orrcsonttörést, tüdőzúzódást, szegycsonttörést, valamint csigolyatöréseket, a gerinc-csatorna elzáródását és alsó végtagjainak bénulását szenvedte el. Az alperes biztosítottját a bíróság jogerős ítéletével bűnösnek találta maradandó fogyatékossgot eredményező ittas állapotban elkövetett járművezetés büntetében. A felperes úgy ült be az autóba, hogy tudatában volt annak, hogy az alperesi biztosított alkoholtartalmú sört fogyasztott, ám ittasnak nem látta és nem volt nyilvánvaló számára az alkoholfogyasztás vezetési képességére gyakorolt negatív hatása.

A bíróság megállapította, a baleset idején a felperes önálló háztartásban élt, szüleit azonban rendszeresen látogatta és segítette őket a kerti és nehezebb ház körüli munkákban. A felperes 2014. február 5-ig állt kórházi kezelés alatt, melynek során két alkalommal műtötték, csigolyatöréseit rögzítették. Ezt követően 2014. november 7-ig az ... Rehabilitációs Intézetben kezelték. Baleseti eredetű egészségkárosodása 80 % mértékű, állapota végleges. Napi három órában gondozásra, a két kézzel ülő helyzetben elvégezhető könnyű munkák kivételével a háztartásban segítségre szorul, kerti-mezőgazdasági munkák végzésére alkalmatlan. 2014. november 7-ig az élelemkiegészítés esetében indokolt volt.

A bíróság megállapította, hogy a felperes önállóan kizárólag süllyesztett padozatú közforgalmú járműveken tud kerekesszékekkel utazni. A baleset és azzal összefüggésben az állapotában bekövetkezett gyökeres változás számára pszichés traumát okozott, amelynek feldolgozásában szakember segítségére szorult, jelenleg azonban kezelést már nem igényel. Pszichológiai értelemben feldolgozta a baleset következményeit, a kialakult helyzetéhez alkalmazkodott, ugyanakkor az átélt testi változások, állapota és az ezzel járó önértékelési problémák, a csökkent értékűség érzése a kapcsolatok kialakításában gátolják. Érzékeny, sérülékeny, egyensúlyi állapotából könnyen kibillenthető. A baleset után a sport terén elért sikerei önértékelését javították, alkalmazkodását segítették. Kapcsolatai ugyanakkor nem kellő mélységűek, kötődési igénye feszültségként jelentkezik, hiányzik a megbízható, kötődési kapcsolata. A felperes jelenleg szüleivel él, akik biztosítják a számára szükséges gondoskodást, segítik közlekedésében és ügyei intézésében. A balesetet követő rehabilitáció részeként egyre intenzívebben folytatta a testépítést, melynek eredményeként több amatőr országos és kontinentális versenyt megnyert, elismert parasportoló lett. Erőfeszítéseiről és sikereiről 2016-ban életrajzi ihletésű könyv készült. A felperes a megváltozott élethelyzetéhez igazította célkitűzéseit, életvitele, emberi kapcsolatai alapvetően a sporttevékenységéhez kapcsolódnak, ebben kíván kiteljesedni. Célja, hogy személyes példamutatással segítse sorstársait, ennek érdekében OKJ-s edzői képesítést is szerzett.

A bíróság megállapította, hogy az alperes a pert megelőzően nem vagyoni kártérítésként 10.000.000 forintot térített felperesnek, továbbá havi járadékot folyósít ápolás és gondozás címén 60.000 forint, háztartási kisegítő címén 15.000 forint, közlekedési többletköltség címén 15.000 forint, rezsi-többletköltség címén 10.000 forint, összesen 100.000 forint összegben. A felperes kórházi tartózkodásának idejére 206.500 forintot fizetett meg élelemfeljavításra.

A bíróság megállapította, hogy a műszaki, illetve orvosszakértő véleménye szerint a felperes a

baleset idején a biztonsági övét használta, ugyanakkor az övfeszítő mechanizmus ismeretlen okból nem lépett működésbe. A helyszínen intézkedő rendőrjáőr előtt tett nyilatkozata ellenére sem látta megállapíthatónak, hogy a felperes tudatában lett volna annak, hogy az alperesi biztosított ittassága olyan fokú, amely vezetési képességét hátrányosan befolyásolja. A bíróság ezért a Ptk. 345. § (2) bekezdése alapján kármegosztás alkalmazását nem látta indokoltnak.

Álláspontja szerint a felperes az alperes által elismertet meghaladó gondozási, háztartási, illetve kerti kisegítő költségeinek felmerülését nem bizonyította. Önellátásra képes, csupán a fürdetés, öltözködés során igényel részleges gondozást napi három órában. A kerekesszékekben ülve, két kézzel végezhető, könnyű háztartási munkák elvégzésére is alkalmas. A szakértő szerint az élelemkiegészítés csak 2014. november 7-ig, a rehabilitáció időszakáig volt indokolt, és a kórházi tartózkodás idejére eső élelemkiegészítés költségét az alperes már megtérítette.

A felperes kereset szerinti dologi kárait nagy részben megalapozottnak találta. A két póló értékét 50.000 forint helyett 5.000 forintban látta elfogadhatónak és 230.000 forint megtérítésére kötelezte ezen a címen az alperest. A felperes általános kártérítés iránti igényét ugyanakkor alaptalannak ítélte. Álláspontja szerint a felperes kára tekintetében bizonyítási kötelezettségét a Ptk. 359. § (1) bekezdése által megkívánt módon nem teljesítette, kárára nézve még tényelőadása sem volt.

Elismerése alapján havi 5.000 forint mértékű gyógyszer-, és 10.000 forint rezsi-többletköltség, valamint a sportolásra is alkalmas kerekesszék beszerzésével kapcsolatban felmerült 682.073 forint megfizetésére kötelezte az alperest. Utalt arra, hogy az agglomerációban élő felperes számára napi szinten az akadálymentes tömegközlekedés lehetősége nem biztosított. Közlekedése kizárólag gépkocsival oldható meg, az ebből eredő többletköltsége havi 30.000 forint erejéig megalapozott. Az új gépkocsi vásárlásával összefüggő költség tekintetében ugyanakkor az ok-okozati összefüggés fennállását nem látta bizonyítottnak.

A lefolytatott bizonyítás eredményeként megállapított hátrányok kompenzálására alkalmas nem vagyoni kártérítés összegét a balesetkori értékviszonyok alapján 25.000.000 forintban határozta meg, és az alperest az abból még meg nem térített 15.000.000 forintban marasztalta. Kiemelte, hogy az önéletrajzi könyv, propagált céljából adódóan részben fikciós jellegű volt, ezért nem a könyv tartalmának, hanem a rendelkezésre álló bizonyítékoknak volt alapvető jelentősége a mérlegelés során. Álláspontja szerint a felperes maradványállapota folytán elnehezült életvitelét kellett értékelnie, és nem azt, hogy mennyire sikeresen alkalmazkodott a megváltozott élethelyzetéhez. Hangsúlyozta, hogy a felperest ereje teljében érte a baleset, szülei támasza, a helyi társadalom hasznos és népszerű tagja volt, családalapítás és önálló egzisztenciája megteremtése előtt állt. A baleset miatt a tervezett vendéglátóipari vállalkozása megghiúsult, a teljesen önálló életvitelre a felperes alkalmatlanná vált, élete végéig segítségre szorul, teljes értékű párkapcsolat kialakítására, családalapításra képtelen. A felperes sportsikerei, új emberi kapcsolatai ezt az úrt csak korlátozottan pótolják, ezek a kapcsolatai ugyanis korábbi kapcsolataival nem azonos minőségűek.

A bíróság a perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott. Kiemelte, hogy a legmagasabb keresetéhez képest a felperes pernyertességének aránya mindössze 34% volt, ami a Pp. 81. § (2) bekezdésének alkalmazását nem tette lehetővé.

Mindkét fél fellebbezést terjesztett elő az elsőfokú ítélettel szemben, melyben annak részbeni megváltoztatását kérték.

A felperes fellebbezésében a nem vagyoni kártérítés, a rehabilitációs költség, élelemfeljavítási

költség, gépkocsivásárlási hozzájárulás, dologi károk, általános kártérítés, továbbá a lejárt járadékokra kiterjedően a gondozási, háztartási és kerti kisegítői járadék tekintetében az alperesnek a keresete szerinti marasztalását kérte. Kérte továbbá a Pp. 81. § (2) bekezdésének alkalmazását a perköltségszámítás során.

Fellebbezése szerint az igényelt 35.000.000 forint nem vagyoni kártérítés nem eltúlzott, figyelembe véve rokkantságát, hogy a teljes altesti bénulásából eredő állapota végleges, és az minden életörömtől, családalapítástól, az aktív munkavégzéstől és feltehetően a hosszú élettől is megfosztja.

Álláspontja szerint a gondozási tevékenység ellenértékeként az elsőfokú bíróság által megállapított 666 forint órabér helyett az igényelt 2.200 forint órabér a megfelelő, figyelemmel arra, hogy ez egészségügyi tapasztalatot igénylő tevékenység, és arra különböző napszakokban és elsősorban a tisztálkodás, továbbá az öltözködés és helyváltoztatás terén van szüksége. Az elsőfokú bíróságnak az alperes által elismert napi 500 forint ellenértéket meghaladó háztartási munkák bizonyítatlanságára vonatkozó megállapítása úgyszintén elfogadhatatlan. Kiemelte, hogy az ülő helyzetben végezhető tevékenységek a háztartási munkák elenyésző részét képezik. A baleset előtt már egyedül ő lakott idős, mozgásszervi betegségben szenvedő szüleivel, és a háztartási munkák nagy részét helyettük elvégezte. A napi szinten előforduló "balesetek" többletmosást, fertőtlenítést, takarítást, állapota eltérő főzést is igényel. Kiemelte, hogy ingatlanuk alapterületét tulajdoni lapmásolattal igazolta. A kertben gyümölcsfák, málna, eper, ribiszke, sövény, tuják és gyepek van. Az ilyen méretű ingatlanokon elvégzendő munkák ellenértéke mérlegeléssel megítélhető, az alperes által elismert összeg ezek ellentételezésére nem elegendő. Hangsúlyozta, hogy a gondozás, illetve a háztartási és kerti kisegítés terén nem a költségek felmerülésének van jelentősége, hanem azt a munkamennyiséget kell figyelembe venni, melyet a baleseti sérülései következtében kialakult állapota folytán elvégezni nem tud, és azt helyette más végzi el.

A felperes fenntartotta, hogy élelemfeljavításra nem csupán kórházi ápolása, hanem a rehabilitáció további tíz hónapja alatt is szükség volt, figyelemmel arra, hogy a baleset után több mint 30 kilót fogyott, és éppen testének karbantartása érdekében járt vissza heti rendszerességgel az Intézetbe. Fenntartotta a keresete szerinti dologi kárai megtérítése, valamint általános kártérítés iránti igényét is. Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság tévesen tekintett 96.000 forintot a dologi károkból kifizetettnek, hiszen az alperes elszámolásából kitűnően ilyen összegű kifizetés nem volt. Hangsúlyozta, a gépkocsi vásárlásához való hozzájárulás és a közlekedési többletköltség járadék a bírói gyakorlat szerint együttesen is indokolt. A helyváltoztatásához ugyanis mindkettőre szüksége van. Gépkocsi hiányában szállítását taxival, családi vagy baráti segítséggel oldják meg, ami számára kiszolgáltatottságot jelent, szabadidejének eltöltése pedig ilyen módon korlátozott.

Az alperes fellebbezésében a felperes nem vagyoni kárigényének teljes elutasítását, a közlekedési többletköltség járadékának havi 15.000 forintra, a valamennyi címen fizetendő járadéknak 88.800 forintra, a lejárt járadék összegének 500.800 forintra, az 1.050.745 forint vagyoni kártérítésnek 840.596 forintra való leszállítását kérte.

Az alperes fellebbezésében fenntartotta, a felperes kárának bekövetkezésében 20 %-ban közrehatott. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes tudatában volt annak, hogy közvetlenül vezetését megelőzően az alperesi biztosított alkoholtartalmú italt fogyasztott. Az ún. zéró tolerancia elvének érvényesülése folytán pedig a legkisebb véralkoholszint esetén is hiányzik a gépjárművezetés KRESZ 4. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott személyi feltétele. Továbbra is állította, hogy a kárrendezési eljárásban kifizetett 10.000.000 forint és járuléka a felperes közrehatására is figyelemmel alkalmas az alsó végtagok bénulása folytán elszenvedett hátrányok

kompenzálására. Hangsúlyozta, hogy a kár időpontjában aktuális ár- és értékviszonyok, a társadalom teherbíró képessége, erkölcsi érzéke kell, hogy mértéket adjon a nem vagyoni kárpótlás meghatározásának. Rámutatott, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a felsőbb bíróságok 30.000.000 forint nem vagyoni kártérítést tetraplég állapotú, illetve éber kómában lévő sérültek javára állapítottak meg. A felperes által csatolt önéletrajzi könyvbeli dátumok a balesettől, a rehabilitációs időszakon keresztül, a felperes sporteredményein át a párkapcsolatáig ellenőrizhetően megfelelnek a valóságnak. Kizárt, hogy a könyv kizárólag abban a vonatkozásban lenne fikció, hogy a felperes már nem az agglomerációban a szüleivel él közös háztartásban, és nem önállóan közlekedik. Hangsúlyozta, hogy a felperes a folyósított járadékot meghaladó közlekedési többletköltségét nem bizonyította. Munkája miatt a balesetet megelőzően is közlekednie kellett. Édesapjának tanúvallomása szerint pedig a felperes munkaviszonyoszerűen napi 8-10 órát az edzőteremben tölt, illetve edzősködik. E tevékenységen túl más elfoglaltságot nem igazolt, amely alátámasztaná a hozzávetőleg 1.000 km-re elegendő többletköltségének felmerülését.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében a fellebbezésében foglaltak fenntartása mellett az annak megfelelő ítélet hozatalát kérte az Ítéletábról.

Fellebbezési ellenkérelme szerint a Ptk. 345. § (2) bekezdése alapján az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy kára bekövetkezésében felróhatóan közrehatott. Alperes azonban nem tudta bizonyítani, hogy biztosítottjának alkoholfogyasztását látta. A baleset oka egyébként sem a gépkocsivezető enyhe fokú alkoholos állapota, hanem a hirtelen leereszkedő köd volt. A biztonsági öv használatának hiányával kapcsolatos közrehatását pedig a szakvélemények cáfolták. Hangsúlyozta, hogy 28 évesen szenvedett 80 %-os egészségkárosodást. A baleset eredményeként kerekesszékebe kényszerült, ami életminőségét – különösen korábbi terveihez képest – jelentős mértékben lerontotta. A peranyaghoz csatolt könyv "utópisztikus kitalálás" az önellátóvá válása tekintetében, melyet cáfol, hogy igazoltan tíz hónapot töltött a Rehabilitációs Intézetben. Kiemelte, hogy az ápolását végző személy nem élettársa, hanem barátja, állapota ugyanis nem teszi lehetővé tényleges párkapcsolat kialakítását. Kiszolgáltatottságában azonban mindenkor másokra szorul. Az orvosszakértő által szükségesnek ítélt segítségeket, így a gondozást, háztartási kisegítőt és kerti munkákat nem lehet vitatni. Állapotában pedig a közlekedés a legnehezebb, lakóhelyén ugyanis nincsenek süllyesztett lépcsőjű közforgalmú járművek. A gyakorlat szerint helyváltoztatásuk megoldásához a kerekesszékes károsultak egyszerre jogosultak gépkocsi vásárlásához való hozzájárulásra és gépkocsifenntartási költségre. Hangsúlyozta, hogy nagy erőfeszítéssel alakította ki új életformáját, amely azonban nem szolgálhat hátrányára kárának megtérítése során.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme a felperes fellebbezésével érintett körben az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében azt emelte ki, hogy a felperes a baleset időpontjában már nem a szüleivel, hanem élettársával albérletben élt. Az életéről szóló könyv nem utópisztikus, a felperes személyes meghallgatásából ugyanaz a pozitív személyiség állapítható meg, mint a könyvből. A közösségi médiában pedig mind a felperes, mind az élettárs részéről megerősített tény kapcsolatuk fennállása. Hangsúlyozta, hogy a kerti munkák vonatkozásában a felperesnek bizonyítási indítványa nem volt, az általános kártérítés vonatkozásában pedig még tényelőadása sem, ezt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg ítéletében.

Fellebbezés hiányában az ítéletnek 1.050.745 forint vagyoni kártérítésben, 500.800 forint lejárt járadékban és ezek késedelmi kamatában, továbbá havi 88.800 forint járadékban marasztaló rendelkezései a Pp. 228. § (4) bekezdése értelmében első fokon jogerőre emelkedtek.

Mindkét fellebbezés kis részben alapos.

A károsulti közrehatás megítélése során abból kellett kiindulni, hogy a felperes gépjármű utasaként szenvedett balesetet. Ebből következően a Ptk. 345. § (2) bekezdésének szabálya volt irányadó, amely szerint nem kell megtéríteni a kárt annyiban, amennyiben a károsult felróható magatartásából származott.

A perben lefolytatott műszaki és orvosszakértői bizonyítás eredményeként az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg ítéletében, hogy a felperes bekapcsolt biztonsági öv mellett szenvedte el sérüléseit, az alperes fellebbezésében már nem is alapította a felperes közrehatását a biztonsági öv használatának hiányára. A folyamatban volt büntető ügyben hozott jogerős ítéletével ugyanakkor a bíróság az alperes biztosítottjának bűnösségét a Btk. 236. § (2) bekezdés b) pontja szerinti ittas állapotban elkövetett járművezetés büntetében állapította meg. Ennek a bűncselekménynek pedig tényállási elemét képezte az ittas állapotban való járművezetés és ezzel összefüggésben maradandó fogyatékossgot jelentő sérülés okozása, amelyek a Pp. 4. § (2) bekezdése értelmében a jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei iránt indított polgári perben már nem voltak vitathatók. Az alperes megalapozottan hivatkozott fellebbezésében arra, hogy a járművezető ittasága esetén a KRESZ 4. § (1) bekezdése értelmében a járművezetés személyi feltételei nem teljesülnek. Az utasra nézve a KRESZ a járművezető ittaságával kapcsolatos magatartási szabályt nem tartalmaz, azonban jogszabályi tilalom hiányában a Ptk. 4. § (4) bekezdése alapján általában elvárható magatartásnak az felel meg, hogy ne szálljon be ittas személy által vezetett gépjárműbe. Károsodása esetén az utas közrehatásának megállapításához elegendő a járművezető ittaságának ismerete. Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg ítéletében, hogy a közrehatás megállapításához elengedhetetlen annak ismerete, hogy a vezető ittasága olyan fokú, ami a járművezetési képességét hátrányosan befolyásolja. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor a bizonyítékok – a felperesnek, **K. M.-nak** és **A. Gy.-nek** a büntetőeljárás során a baleset bekövetkezéséig együtt töltött időre, és a vacsora körülményeire vonatkozóan tett nyilatkozatai, a rendőri jelentés szerint az alperes biztosítottjának a helyszínelő rendőrök által is észlelt alkoholos lehellete, továbbá a felperesnek a járművezető ittaságára a baleset helyszínén tett nyilatkozata – alapján helyesen állapította meg, hogy a felperes tisztában volt azzal, hogy az alperes biztosítottja a vezetését megelőzően alkoholt fogyasztott. Az alperes ezért megalapozottan hivatkozott arra, hogy a felperes kárának bekövetkezésében felróhatóan közrehatott. Közrehatását azonban az Ítéletábra az alperes állításánál kisebb mértékben, csupán 10 %-ban látta megállapíthatónak, figyelembe véve, hogy az orvosszakértői vélemény szerint súlyos sérülései bekövetkezésében jelentős szerepe volt annak, hogy az övfeszítő nem lépett működésbe.

Amennyiben a kár bekövetkeztében a károsult közrehatott, magatartásának következményeit maga viseli. Ez azt jelenti, hogy maga viseli a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy az általában elvárható magatartást elmulasztotta, a károkozótól kárának megtérítését csak az ezt meghaladó részben követelheti, vagyis közöttük kármegosztásnak van helye [PK 36. szám]. A felperes közrehatása ellenére az Ítéletábra kármegosztás alkalmazására az alperes perben tett érdemi nyilatkozatai, így különösen a 2019. február 24-én benyújtott előkészítő irata alapján nem minden vagyoni kártétel esetében látott lehetőséget. Az alperes ugyanis – a felperes közrehatására vonatkozó állítása ellenére – egyes kárigényeket összegszerűen elismert, nem vitatott, téríteni vállalt, illetve járadékot folyósított.

Az alperes a megítélt 1.050.745 forint, 230.000 forint kórházi ingóságokkal felmerült kiadást, 138.672 forint látogatási költséget és 682.073 forint kerekesszék beszerzésével kapcsolatos költséget

tartalmazó vagyoni kártérítést kizárólag a felperes közrehatására figyelemmel kérte leszállítani. Ezek közül az első tételt a felperes fellebbezése is érintette, azonban az nem volt alapos. A felperes ugyanis a megítéltnél magasabb összegű költségei felmerülését nem tudta bizonyítani. A kerekesszék megvásárlásával összefüggésben a közrehatás következményeinek levonására az Ítélet tábla az előzőekben kifejtettek szerint azért nem látott lehetőséget, mert az alperes a költség egészének megtérítését vállalta. Ennek következtében a 1.050.745 forint vagyoni kártérítést az Ítélet tábla 1.013.878 forintra szállította le, amely 207.000 forint kórházi ingóság költségéből, 124.805 forint látogatási költségéből és 682.073 forint kerekesszék költségéből állt.

A baleset során a felperes testi épséghez és egészséghez fűződő joga sérült [Ptk. 75. § (1) bekezdése, 76. §-a], melynek következtében életminősége hátrányosan változott. A felperes a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja és 355. § (1) és (4) bekezdése alapján ezért olyan mértékű pénzbeli kártérítésre tarthatott igényt, amely az elszenvedett sérelmei kiegyensúlyozására alkalmas. A nem vagyoni kártérítés esetében a vagyoni károknál alkalmazott mechanikus kármegosztás nem lehetséges. Ennek oka, hogy valójában nincs olyan összecszerűen kifejezhető kár, melynek egy része a károsult felróható magatartása folytán reá hárítható lenne. A károsultnak a kár bekövetkeztében való közrehatása azonban a nem vagyoni kártérítés mértékének megállapítása során értékelendő.

Az elsőfokú bíróság alapvetően helytállóan értékelte a baleset következtében a felperesnél bekövetkezett hátrányokat, és a károsult közrehatás értékelése mellett az elszenvedett sérelmek kompenzálására alkalmas nem vagyoni kárpótlás összege is helyes mérlegelés eredménye volt. Az Ítélet tábla annak sem a felemelésére, sem a leszállítására nem látott indokot. A fellebbezésekre figyelemmel az Ítélet tábla azt emeli ki, hogy a felperes 29 évesen szenvedett teljes altesti bénultságot okozó és 80 % mértékű egészségkárosodást jelentő gerincsérülést. Sérülései miatt többször műtötték, a mindennapi életében folyamatos gondozásra, mások segítségére szorul. Teljes értékű párkapcsolat létesítésére nem képes, és kerekesszékével a közlekedésben korlátozottan önálló, ezért a nem vagyoni kárigénye szempontjából nem volt ügydöntő jelentősége, hogy lakóhelyét megváltoztatta-e, vagy továbbra is szüleivel él.

A bíróságnak a személyiség hátrányos megváltozását jelentő egyedi körülmények mérlegelése alapján a belátása szerint kell a nem vagyoni kártérítés összegét meghatároznia, melynek során a józanságának, személyes elkötelezettségének és mértéktartásának van meghatározó szerepe [34/1992. (VI. 1.) AB határozat]. Az egészségkárosodáson alapuló igények és ebből eredő mérlegelési szempontok esetenként különbözőek, ennek következtében a bírói gyakorlat hasonló károsultak kárigényéről hozott döntései csak orientáló jelleggel bírhatnak a nem vagyoni kártérítés meghatározása során. Az elsőfokú bíróság által a balesetkorlár és értékviszonyok alapján megállapított nem vagyoni kártérítés ugyanakkor az ítélezési gyakorlatnak is megfelelt [pl. Kúria Pfv.III.20.473/2018/6., Pfv.III.20.789/2016/5.].

Arra a felperes megalapozottan hivatkozott, hogy a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdéséből következő teljes kártérítés elvének érvényesülése érdekében az ítélezési gyakorlat közlekedési többletköltség járadék mellett is lehetővé teszi a károsult baleseti eredetű rokkantsága folytán indokolt gépjárművel felmerülő költség térítését, ami általában a gépjármű cseréjével vagy átalakításával kapcsolatos kiadás térítését jelenti. A felperes szállítását a család – **H. J.** tanúvallomása szerint – egy, a baleset után beszerzett Peugeot 306 típusú személygépkocsival oldja meg. A felperes azonban nem ennek a gépkocsinak a beszerzésével, hanem egy új vásárlásával kapcsolatos kiadásának megtérítését kérte. Ez a költség még nem merült fel, ezért az elsőfokú bíróság döntése ebben a körben is helyes volt.

A szakértő a felperes baleseti eredetű állapota miatt kifejezetten csak a 2014. november 7. előtt tartotta indokoltnak az élelemfeljavítást. Az ok-okozati összefüggés bizonyításának hiányában ezért az ezt követően felmerült élelemfeljavítással kapcsolatos költségei nem tartoztak az alperes helytállási kötelezettsége körébe.

Az elsőfokú bíróság akkor is helytállóan döntött, amikor a felperes általános kártérítés iránti keresetét elutasította. A felperes ugyanis egyáltalán nem szolgáltatott bizonyítékot arra nézve, hogy a balesettel összefüggésben bekövetkezett súlyvesztése milyen mennyiségű és jellegű ruházati termékek vásárlását tette szükségessé. A Ptk. 359. § (1) bekezdése alapján általános kártérítés megítélésére pedig csak akkor kerülhet sor, ha a bíróság előzetesen minden rendelkezésre álló és célravezető bizonyítást lefolytatott a kár felderítése végett, és a bizonyítás eredményeként válik nyilvánvalóvá, hogy a kár mértéke pontosan nem számítható ki [PK 49. szám].

A felperes megalapozottan sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében a gondozási, háztartási és kerti kisegítői tevékenység körében a felmerült költségek bizonyíthatatlanságát jelölte meg a kereset részbeni elutasításának indokaként. A hozzátartozók által nyújtott ilyen jellegű szolgáltatások esetén ugyanis kiadás ténylegesen nem merül fel, a károsult kiesett munkája helyett, illetve a károsult javára végzett tevékenységek jellege, időigénye alapján a felmerüléskori ár- és értékviszonyok alapján a Pp. 206. § (3) bekezdése szerinti mérlegeléssel kell a bíróságnak a nyújtott szolgáltatások ellenértékét meghatároznia. A felperes a szakértő szerint 2014. novemberétől kezdődően napi három órában szorul öltözködésében, személyi higiénében való segítségnyújtást jelentő részleges gondozásra. Az ilyen jellegű tevékenységek ellenértékét az Ítélet tábla mérlegeléssel óránként 1.500 forintban, 2017. január 1-től 1.700 forintban látta megállapíthatónak. A felperes közrehatására figyelemmel a járadékból 2014. november 1. és 2016. december 31. között (26 hónap) 3.159.000 forint (26 x 135.000 forint – 351.000 forint), 2017. január 1. és 2019. február 28. között (26 hónap) 3.580.000 forint (26 x 153.000 forint – 397.800 forint) járt le, amelyből az alperes 3.120.000 forintot (52 x 60.000 forint) már megtérített. A még meg nem fizetett lejárt gondozási többletköltség járadék tehát 3.619.200 forint.

A háztartási kisegítői többletköltség tekintetében a felperes Rehabilitációs Intézetben tartózkodásának a végéig a felperes személyével kapcsolatban ilyen tevékenység szükségessége a hozzátartozók részéről nem merült fel, bíróság a felperes által a szülei javára a baleset előtt végzett háztartási tevékenységek ellenértékét a 2014. február 1. és október 31. közötti időszakra (9 hónap) havi 22.500 forintban, a közrehatására is figyelemmel összesen 182.250 forintban állapította meg (9 x 22.500 forint – 20.250 forint). Ezt követően a felperes az ülő helyzetben végezhető könnyű munkák kivételével a háztartásban maga is segítségre szorult, a hozzátartozói által a javára nyújtott ilyen tevékenység ellenértékét az ár- és értékviszonyok időközbeni változására is figyelemmel az Ítélet tábla 2014. november 1. és 2016. december 31. között (26 hónap) 1.053.000 forintban (26 x 45.000 forint – 117.000 forint), 2017. január 1. és 2019. február 28. között (26 hónap) 1.193.400 forintban (26 x 51.000 forint – 132.600 forint) állapította meg. Az alperes 780.000 forint összegű rész-teljesítését figyelembe véve az ítélethezatalig lejárt háztartási többletköltség járadék 1.648.650 forint (182.250 forint + 1.053.000 forint + 1.193.400 forint – 780.000 forint).

A felperes a szülei kertjében felmerülő tevékenységek jellegére, időigényére nézve semmilyen bizonyítékot nem szolgáltatott, ennek hiányában az elsőfokú bírósággal egyezően az Ítélet tábla sem látott lehetőséget az alperes elismerését meghaladó marasztalására. Az elismerés ugyanakkor a közrehatás jogkövetkezménye érvényesítését a kerti kisegítői többletköltség tekintetében is kizárta.

Az elsőfokú bíróság a felperes közlekedési többletköltségét helyes mérlegelés eredményeként állapította meg, annak megváltoztatását az Ítélet tábla kizárólag a közrehatás következményének

levonása miatt tartotta indokoltnak. Az alperes fellebbezésére tekintettel kiemeli, hogy a baleset előtt a felperes nem rendelkezett gépkocsival, ezzel szemben rokkantságából következő állapota folytán biztonságos szállítása jelenleg csak gépkocsival oldható meg. Az ítélethozatalig eltelt 52 hónapra a közrehatásra figyelemmel számolt havi 27.000 forint 1.404.000 forintot tesz ki, melyből az alperes már 780.000 forintot megfizetett. A még fizetendő lejárt járadék ezért 624.000 forint.

Az előzőekben kifejtettek szerint az alperes érdemi nyilatkozatai alapján a felperes járadék igényei közül a kármegosztás a havi 5.000 forint gyógyszer-, és 10.000 forint rezsi többletköltség tekintetében sem volt érvényesíthető. Mindezekre tekintettel az Ítéltábla az alperes által fizetendő lejárt járadék összegét 6.517.850 forintra (3.619.200 forint gondozás, 1.648.650 forint háztartási kisegítő, 366.000 forint kerti kisegítő, 624.000 forint közlekedési és 260.000 forint gyógyszer többletköltség), a 2019. március 1-jétől fizetendő járadék összegét havi 231.600 forintra felemelte. A havi járadékból 137.700 forint gondozási, 45.900 forint háztartási, 6.000 forint kerti kisegítői, 27.000 forint közlekedési, 5.000 forint gyógyszer-, és 10.000 forint rezsi költségek fedezésére szolgál.

A felperes a fentiek eredményeként mintegy 56 %-ban lett pernyertes, és a pernyertesség ilyen aránya mellett az Ítéltábla alkalmazhatónak látta a Pp. 81. § (2) bekezdésének szabályát, amely alapján az alperest kötelezte a felperes javára a marasztalási összeg után számított áfával terhelt ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú perköltség megfizetésére. A felperest továbbá a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15. § (1) bekezdése alapján mentesítette a pervesztességével arányos kereseti illeték megfizetésének a kötelezettsége alól.

A kifejtetteknek megfelelően az Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A felperes és az alperes fellebbezése után számított feljegyzett fellebbezési illeték viselése felől az Ítéltábla az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazott 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett, a másodfokú eljárásban a rendelet 15. § (1) bekezdése szabályának alkalmazására ugyanis nem látott lehetőséget. Ezt meghaladóan a Pp. 81. § (1) bekezdésének második fordulata alapján úgy határozott, hogy a perbeli képviselőtük ellátásával felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Budapest, 2019. október 15.

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s.k.
a tanács elnöke

dr. Csóka István s.k.
s.k.
előadó bíró

dr. Lente Sándor

bíró

